

Věstník MZe ČR, částka 1/2007

Ministerstvo zemědělství ČR

Státní veterinární správa ČR

Č.j.: 13212/2008 - 10000

V Praze dne 15.4.2008

ÚPRAVA METODIKY KONTROLY ZDRAVÍ ZVÍŘAT A NAŘÍZENÉ VAKCINACE NA ROK 2008

V souladu §44 odst. 1 písm. d) zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů ([veterinární zákon](#)) ve znění pozdějších předpisů, stanovuje Ministerstvo zemědělství povinné preventivní a diagnostické úkony k předcházení vzniku a šíření nálezů a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, jakož i k jejich zdočňování, které se provádějí v příslušném kalendářním roce, a určuje, které z nich a v jakém rozsahu se hradí z prostředků státního rozpočtu.

Dne 7.11.2007 byla schválena pod. č.j.: 41433/2007-10000 „METODIKA KONTROLY ZDRAVÍ ZVÍŘAT A NAŘÍZENÉ VAKCINACE NA ROK 2008“, která byla následně v prosinci 2006 zveřejněna ve Věstníku Ministerstva zemědělství České republiky částce 2 - LISTOPAD 2007.

Dne 15.4.2008 byly schváleny následující úpravy:

1. V části L Povinné preventivní a diagnostické úkony hrazené ze státního rozpočtu, oddíl B. Kontrola zdraví část 4. Skot textu kódů EpA900 zní:

„**EpA900 CAMPYLOBACTER FOETUS SSP.VENERALIS** - VyLa - BV

Plemenní býci určeni pro přirozenou plemenitbu v období 28 dnů před zařazením (přemístěním) do stáda v němž budou přirozenou plemenitbu zabezpečovat nebo při změně chovatele.“

2. V části I. Povinné preventivní a diagnostické úkony hrazené ze státního rozpočtu, oddíl B. Kontrola zdraví část 7. Kozy se za kód EpD311 vkládá kód EpD400, který zní:

„**EpD400 ARTRITIDA A ENCEFALITIDA KOZ** - VyLa - sérologické vyšetření

V hospodářství (stádě) prostém nákazy se vyšetřují kozy a plemenní kozli 1 x ročně.“

3. V části L Povinné preventivní a diagnostické úkony hrazené ze státního rozpočtu, oddíl B. Kontrola zdraví část 11. Zajícův text u kódů EpH 100 a EpH200 zní:

„**EpH100 BRUCELOZA** - Adg (RA)

V ohniscích a ochranných pásmech v rozsahu stanoveném dopisem SVS 2008/224/VET ze dne 13.3.2008. KVS určí rozsah vyšetření.

EpH200 TULAREMIE - Adg (RA)

V ohniscích a ochranných pásmech v rozsahu stanoveném dopisem SVS 2008/224/VET ze dne 13.3.2008. KVS určí rozsah vyšetření.“

4. V části II. Povinné preventivní a diagnostické úkony hrazené chovatelem oddíl B. Kontrola zdraví část 22. Skot text u kódů ExA900 a ExA910 zní:

„**ExA900 CAMPYLOBACTER FETUS SSP. VENERALIS** - VyLa - BV

a) Plemenní býci v období izolace (před přesunem do provozní ISB) - v souladu s [přílohou č. 2](#) k vyhlášce č. 380/2003 Sb., musí být vyšetřena:

1. zvířata mladší 6 měsíců nebo držena od tohoto věku před izolací ve skupině zvířat stejného pohlaví, jednorázové vyšetření vzorku výplásku

předkožkového vaku;

2. zvířata ve věku 6 měsíců nebo starší, která mohla před izolací být ve styku se samicemi, vyšetření vzorku předkožkového vaku třikrát v týdenních intervalech;
- b) plemenní býci v inseminačních stanicích 1x ročně-v souladu s [přílohou č. 2](#) k vyhlášce č. 380/2003 Sb.
- c) při každém přesunu plemenných býků v přirozené plemenitbě mezi chovateli.

ExA910 TRICHOMONAS FOETUS - VyLa - BV

- a) Plemenní býci v období izolace (před přesunem do provozní ISB) - v souladu s [přílohou č. 2](#) k vyhlášce č. 380/2003 Sb., musí být vyšetřena:
 1. zvířata mladší 6 měsíců nebo držaná od tohoto věku před izolací ve skupině zvířat stejného pohlaví, jednorázové vyšetření vzorku výplašku předkožkového vaku;
 2. zvířata ve věku 6 měsíců nebo starší, která mohla před izolací být ve styku se samicemi, vyšetřen vzorku předkožkového vaku třikrát v týdenních intervalech;
- b) plemenní býci v inseminačních stanicích 1 x ročně - v souladu s [přílohou č. 2](#) k vyhlášce č. 380/2003 Sb.“

5. V části III. Národní programy tlumení výskytu salmonel v chovech drůbeže část Reprodukční chovy text u kódu EpFr11 zní:

„EpFr11 VYŠETŘENÍ TRUSU NEBO STÍRACÍCH MANŽET - VyLa (BV)

Odebírá se od ostatních hejn na základě zjištění výskytu *S. enteritidis*, *S. typhimurium*, *S. infantis*, *S. virchow*, *S. hadar* v některém hejnu nosnic na stejném hospodářství. Tento odběr nahrazuje nejbližší následující odběr v rámci standardního schématu odběru vzorků.“

6. V části III. Národní programy tlumení výskytu salmonel v chovech drůbeže část Chovy nosnic k produkci konzumních vajec se doplňují kódy EpF230, EpF240 a EpF270, které zní:

„EpF230 STĚRY Z PŘEPRAVEK (jednodenní kuřata po přepravě) VyLa - (BV) - 10 stěrů z dodávky

V chovech kuřic určených pro produkci konzumních vajec.

EpF240 KADÁVERY KUŘAT (jednodenní kuřata po přepravě) VyLa - (P + BV) - všechna uhynulá, max. 60 kusů

V chovech kuřic určených pro produkci konzumních vajec.

EpF270 VYŠETŘENÍ SMĚSNÝCH VZORKŮ TRUSU - VyLa (BV)

Směsný vzorek odebraný v hejnu 2 týdny před zahájením snášky. V chovech určených pro produkci konzumních vajec.“

7. V části VI. Výše výdajů na preventivní a diagnostické úkony uvedené v části I. a III. se tabulka nahrazuje tabulkou:

Úkon	Výše příspěvku v Kč
Vakcinace slepeckých psů	200,-
Odběr krve u skotu, ovcí, koz a koňovitých	20,-
NOP od IBR - odběr krve	20,-

Genotypizace ovcí	20,-
Odběr vzorků plemeníků v přirozené plemenitbě	250,-
Odběr krve od zvířat v inseminačních stanicích	50,-
Tuberkulinace u skotu a koz	17,-
Tuberkulin (Bovitubal)	4,00
Simultání tuberkulinace	40,-
Tuberkuliny (Avitubal, Bovitubal)	4,00 + 7,00
Odběr krve od zmetalek u skotu, prasat, ovcí, koz a koňovitých - za jeden odběr	150,-
Hemos skot, ovce, kozy, koně	5,00
Hemos prasata	7,50
Odběr zmetků, plodových obalů u skotu, prasat, ovcí, koz a koňovitých nebo málo životných selat	200,-
Vyšetření koňovitých na nakažlivý zánět dělohy koní u hřebců	200,-
u klisen	100,-
Zástřelné u lišek	380,-
Nálezne u divokých prasat - ks	1000,-
Klinické vyšetření včel - jedno včelstvo	25,-
Odběr vzorků k laboratornímu vyšetření u zoozvířat	50,-
Živá a nebo inaktivovaná vakcína: po provedení vakcinace v souladu s vakcinačním programem schváleným KVS. Vakcinace jedné kuřice (vakcinace + revakcinace) proti S. enteritidis	do 6,- Kč

8. V části VII. Přílohy se nahrazuje text Národní program tlumení výskytu salmonel v chovech nosnic produkujících konzumní vejce v letech 2008 - 2010, takto:

Národní program pro tlumení výskytu salmonel v chovech nosnic produkujících konzumní vejce let 2008-2010

Obsah:

[1. Stanovení cíle a trvání programu](#)

[2. Nákazová situace a struktura hospodářství a hejn nosnic](#)

[2.1. Zeměpisná oblast a epizootologické jednotky](#)

[2.2. Struktura a organizace příslušných orgánů](#)

[2.3. Předpisy](#)

[3. Laboratoře](#)

[4. Odběr vzorků](#)

[4.1. Četnost a status odběru vzorků](#)

[4.2. Odběr úředních vzorků](#)

[4.3. Postup odběru vzorků](#)

[4.4. Přeprava a příprava vzorků](#)

[4.5. Vzorky ze stíracích a gázových tamponů](#)

[4.6. Vzorky trusu a prachu](#)

[4.7. Schéma odběru vzorků krmiv a konzumních vajec](#)

[5. Metody používané pro vyšetření](#)

[5.1. Uložení kmenů](#)

[5.2. Výsledky vyšetření a zprávy](#)

[5.3. Systém hlášení výsledků](#)

[6. Opatření přijatá příslušnými orgány pro tlumení výskytu salmonel](#)

[7. Použití antimikrobiálních látek](#)

[8. Vakcinace](#)

[9. Finanční pomoc a náhrady chovatelům](#)

[10. Povinnosti chovatelů](#)

[10.1. Pokyny pro řádnou chovatelskou praxi](#)

[10.2. Vedení záznamů v hospodářství](#)

[10.3. Veterinární osvědčení, doprovázející drůbež při přesunu](#)

[11. Registrace hospodářství](#)

ÚVOD

Tento program navazuje na Národní program pro tlumení výskytu salmonel v chovech nosnic, produkujících konzumní vejce uváděná na trh na rok 2007 (dále jen „Národní program“), který byl schválen na operativní poradě ministryně zemědělství dne 5. října 2006. Program je povinný pro všechny chovy drůbeže, které musí být registrované v ústřední evidenci podle zákona [č. 154/2000 Sb.](#), o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů ([plemenářský zákon](#)), ve znění pozdějších předpisů. Program se vztahuje na všechna hospodářství, která naskladnila jednodenní kuřata, provádí odchov kuřic pro chov nosnic pro produkci konzumních vajec uváděných do oběhu na území ČR a vlastní chov nosnic do doby ukončení snášky. Program zahrnuje odběry vzorků a jejich laboratorní vyšetření v určených laboratořích a vakcinaci v souladu s Metodikou kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace.

1. Stanovení cíle a trvání programu

Cílem Národního programu pro tlumení výskytu salmonel v chovech nosnic, produkujících konzumní vejce, od roku 2008 do 2010 je zajistit, aby byla přijata vhodná a účinná opatření na zjišťování a tlumení salmonel v chovech nosnic. Nařízením Komise (ES) č. 1168/2006 ze dne 31. července 2006, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003, pokud jde o cíl Společenství zaměřený na snížení prevalence určitých sérotypů salmonely u nosnic Gallus gallus, a kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1003/2005, byl v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003 ze dne 17. listopadu 2003 o tlumení salmonel a některých jiných původů zoonóz vyskytujících se v

potravním řetězci stanoven cíl Společenství zaměřený na snížení prevalence všech sérotypů salmonely s významem pro veřejné zdraví u nosnic Gallus gallus na úrovni primární produkce. Takové snížení je důležité s ohledem na opatření, která se mají vztahovat na nakažená hejna v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003 ze dne 17. listopadu 2003 o tlumení salmonel a některých jiných původců zoonóz vyskytujících se v potravním řetězci ode dne 1.1.2009. Od tohoto data vejce pocházející z hejn s neznámým statutem, která jsou podezřelá z nakažení nebo která mohou pocházet z nakažených hejn, mohou být použita k lidské spotřebě pouze tehdy, jsou-li ošetřena způsobem, jenž zaručí, že jsou prosta všech sérotypů salmonel s významem pro veřejné zdraví, v souladu s právními předpisy Společenství o hygieně potravin.

Cíl Národního programu je stanoven v souladu s nařízením Komise (ES) č. 1168/2006 ze dne 31. července 2006, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003, pokud jde o cíl Společenství zaměřený na snížení prevalence určitých sérotypů salmonely u nosnic Gallus gallus a kterým se ruší nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1003/2005, takto:

Roční minimální procento snížení pozitivních hejn dospělých nosnic je ve výši nejméně o:

- a) 10 %, pokud v předchozím roce byla prevalence nižší než 10 %,
- b) 20 %, pokud v předchozím roce byla prevalence mezi 10 až 19 %,
- c) 30 %, pokud v předchozím roce byla prevalence mezi 20 až 39 %,
- d) 40 %, pokud v předchozím roce byla prevalence 40 % nebo více.

První cíl by měl být dosažen na konci roku 2007.

V souvislosti s cílem, který si Česká republika stanovila pro rok 2007 se výsledky základní studie provedené podle čl. 1 odst. 1 rozhodnutí Komise 2004/665/ES ze dne 22. září 2004 o základní studii o výskytu salmonely v hejnech nosnic Gallus gallus použijí jako reference uvedené v tomto článku.

V rámci této základní studie byla v ČR zjištěna prevalence Salmonella enteritidis a Salmonella typhimurium 62,5 % (viz písm. d). Proto by mělo v prvním roce trvání Národního programu dojít ke snížení pozitivních hejn dospělých nosnic o 40 % a po prvním roce trvání tohoto programu by mělo být dosaženo prevalence nižší než 37,5 %.

Dosažené cíle budou Evropskou komisí vyhodnocovány od 1.1.2008 a snahou ČR je snížení nálezů salmonel v chovech nosnic před tímto datem.

2. Nákazová situace a struktura hospodářství a hejn nosnic a) Struktura hospodářství a hejn nosnic v ČR

Kraj	Počet hospodářství nosnic	Počet hejn nosnic
Středočeský	20	58
Jihočeský	9	40
Plzeňský	7	15
Karlovarský	3	9
Ústecký	13	34

Liberecký	2	4
Královéhradecký	4	24
Pardubický	5	18
Vysočina	3	4
Jihomoravský	5	24
Olomoucký	11	21
Zlínský	4	12
Moravskoslezský	6	18
Celkem	92	281

b) Sledování výskytu salmonel u nosnic v letech 2007 - 2005

Viz Příloha č. 1

2.1. Zeměpisná oblast a epizootologické jednotky v nichž se bude program provádět
Program bude probíhat na celém území České republiky ve všech chovech drůbeže, které uvádějí konzumní vejce na trh a jsou registrovány podle [§23](#) zákona č. 154/2000 Sb (viz Příloha č. 2).

Rámec odběru vzorků se vztahuje na všechna hejna dospělých nosnic Gallus gallus (dále jen „hejna nosnic“) podle článku 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003.

„Hejnem“ se rozumí veškerá drůbež stejného nakažového statusu držená ve stejném místě nebo ve stejném prostoru a představující epizootologickou jednotku; v případě drůbeže v klecových chovech tento termín zahrnuje všechny ptáky sdílející stejný vzdušný prostor.

2.2. Struktura a organizace daných příslušných orgánu

Odpovědným orgánem pro dohled a koordinaci veškerých činností v oblasti veterinární péče je Státní veterinární správa ČR (dále jen SVS), která vykonává svoje pravomoci na celém území ČR v souladu s [§47](#) zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů ([veterinární zákon](#)), ve znění pozdějších předpisů. SVS koordinuje činnost krajských veterinárních správ (dále jen „KVS“). Národní program je stanoven na základě [§48](#) odst. 1 a [§10](#) veterinárního zákona a s ohledem na vyhlášku [č. 356/2004 Sb.](#), o sledování (monitoringu) zoonóz a původců zoonóz a o změně vyhlášky [č. 299/2003 Sb.](#), o opatřeních pro předcházení a zdolávání nálezů a nemocí přenosných ze zvířat na člověka.

Ministerstvo zemědělství ČR (dále jen „MZe“) stanovuje hlavní směry rozvoje v oblasti veterinární péče a kontroluje jejich plnění podle [§44](#) odst. 1 písm. a) veterinárního zákona. MZe na základě nálezové situace stanovuje povinné preventivní a diagnostické úkony v souladu s [§44](#) odst.1 písm. d) veterinárního zákona. Podrobnosti jsou stanoveny v Metodice kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace, schválené MZe a vydané ve Věstníku MZe. Podle platné legislativy ([veterinární zákon](#)) má SVS pravomoc pro vykonávání dozoru nad všemi činnostmi nařízenými v Metodice. KVS vykonávají dohled nad činnostmi chovatelů a soukromých veterinárních lékařů, danými v Metodice.

Úřední kontroly na ostatních stupních potravinového řetězce
Mikrobiologické kontroly provádějí v různých částech potravinového řetězce následující organizace:

1. SVS a KVS

Na základě zákona [č. 110/1997 Sb.](#), o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, SES určuje pravidla pro pravidelné mikrobiologické sledování (monitoring) jatečných těl drůbeže na jatkách a během dalšího zpracování v podnicích vyrábějících masné produkty.

Mezní hodnotou pro jatečná těla je nepřítomnost zárodků druhu Salmonella v 25g směsného vzorku z kůže krku odebraného z jatečných těl po vychlazení. V případě pozitivního výsledku provozovatel jatek musí přijmout opatření na zlepšení hygieny na jatkách a zároveň zkontrolovat systém HACCP

2. Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI)

Podle zákona [č. 146/2002 Sb.](#), o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, provádí SZPI kontroly potravin rostlinného původu při výrobě a uvádění do oběhu a současně kontroly v obchodní síti.

3. Orgány ochrany veřejného zdraví (orgány Ministerství zdravotnictví)

V oblasti stravování postupují zmíněné orgány podle zákona [č. 20/1966 Sb.](#), o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů. V případě jakéhokoliv podezření na zdroj nákazy z potravin informují tyto orgány SVS a SZPI.

2.3. Předpisy

- a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003 ze dne 17. listopadu 2003 o tlumení salmonel a některých jiných původců zoonóz, vyskytujících se v potravním řetězci,
- b) Nařízení Komise (ES) č. 1177/2006 ze dne 1. srpna 2006, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 2160/2003, pokud jde o požadavky na používání určitých tlumících metod v rámci národních programů pro tlumení salmonel u drůbeže,
- c) Nařízení Komise (ES) č. 1168/2006 ze dne 31. července 2006, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003, pokud jde o cíl Společenství, zaměřený na snížení prevalence určitých sérotypů salmonely u nosnic Gallus gallus, a kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1003/2005,
- d) Nařízení Komise (ES) č. 2073/2005 ze dne 15. listopadu 2005 o mikrobiologických kritériích pro potraviny, e) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin,
- f) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/99/ES ze dne 17. listopadu 2003 o sledování zoonóz a jejich původců, o změně rozhodnutí Rady 90/424/EHS a o zrušení směrnice Rady 92/117/EHS.
- g) Zákon [č. 166/1999 Sb.](#), o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů ([veterinární zákon](#)), ve znění pozdějších předpisů,
- h) Zákon [č. 154/2000 Sb.](#), o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů ([plemenářský zákon](#)), ve znění pozdějších předpisů,
- i) Zákon [č. 146/2002 Sb.](#), o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- j) Zákon [č. 20/1966 Sb.](#), o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů,

- k) Vyhláška [č. 356/2004 Sb.](#), o sledování (monitoringu) zoonóz a původců zoonóz a o změně vyhlášky [č. 299/2003 Sb.](#), o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka,
- l) Vyhláška [č. 296/2003 Sb.](#), o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemístování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností, ve znění pozdějších předpisů.
- m) Vyhláška [č. 136/2004 Sb.](#), kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem.

3. Laboratoře

Vzorky, odebrané v rámci tohoto Národního programu, budou vyšetřeny v laboratořích státních veterinárních ústavů (dále jen „SVÚ“), které jsou pod kontrolou národní referenční laboratoře (dále jen „NRL“) a je u nich zajištěno napojení na informační systém SVS:

SVÚ Praha -NRL
SVÚ Jihlava
SVÚ Olomouc

4. Odběr vzorků

Odběry vzorků u hejn nosnic provádí podle určeného harmonogramu buď chovatel, nebo jím pověřená odborně způsobilá osoba, nebo příslušná KVS v případě úředních vzorků,

4.1. Četnost odběru vzorků chovatelem

- a) odběr vzorků trusu se provede jednou za patnáct týdnů,
- b) první odběr vzorků trusu provede ve věku 24 týdnů +/- 2 týdny stáří hejna nosnic.

4.2. Odběr úředních vzorků:

- a) u jednoho hejna nosnic jednou ročně, jedná se o odběr vzorku v termínu patnácti týdnů, který nahrazuje vzorek odebíraný chovatelem (4.1. písm. a), nebo
- b) ve věku 24 týdnů +/- 2 týdny u hejn nosnic chovaných v halách, ve kterých byla zjištěna salmonela u předchozího hejna, který nahrazuje vzorek odebíraný chovatelem (4.1. písm. b), nebo
- c) v případě podezření z nákazy *Salmonella enteritidis* nebo *Salmonella typhimurium* na základě epizootologického šetření ohnisek vyvolané salmonelou v potravinách v souladu s článkem 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/99/ES,
- d) u všech ostatních hejn nosnic v hospodářství v případě zjištění *Salmonella enteritidis* nebo *Salmonella typhimurium*, u hejna nosnic v hospodářství. Tento odběr úředních vzorků z prostředí nahrazuje nejbližší následující odběr v rámci standardního schématu odběru vzorků, pokud jsou vyšetření na přítomnost *Salmonella* spp. v krmivu a vodě negativní,
- e) v případech, kdy to příslušná KVS považuje za vhodné.

4.3. Postup odběru vzorků

Pro maximalizaci citlivosti odběru vzorků se odebírají vzorky trusu i okolního prostředí tak, jak je stanoveno v písmenech a) a b):

- a) u hejna nosnic, chovaných v klecích, se odebere 2 x 150 gramů čerstvého trusu ze všech pásů nebo škrabáků v hale po spuštění systému a po odstranění hnoje; v případě kaskádových klecí bez škrabáků nebo pásů je nutné odebrat 2 x 150 gramů smíchaného čerstvého trusu z 60 různých míst z trusných jímek pod klecemi,
- b) u nosnic, chovaných v halách, s kójemi nebo volnými výběhy se odeberou dle návodu NRL (pozn. bude poskytnuto CD) dva páry vzorků stíracích tamponů (návlčky na obuv) tak, aby nedošlo k záměně tampónů v pořadí odběrů,
- c) v případě odběru úředních vzorků se odebírá minimálně 250 ml prachu obsahujícího minimálně 100 gramů prachu ze zdrojů bohatých na prach po celé hale. Pokud obsah prachu není dostatečný, odebere se vzorek 150 gramů přirozeně nahromaděného trusu nebo dodatečný vzorek páru stíracích nebo gázových tamponů. Při odběru úředních vzorků bude provedena kontrola provádění sanitačního programu, vakcinačního programu a dodržování zoohygienických preventivních opatření.

V případě odběru úředních vzorků uvedených v bodu 4.2. písm. b), c) a d) se příslušný inspektor ujistí provedeným šetřením, že výsledky vyšetření na salmonelu u ptáků nebyly ovlivněny použitím antimikrobiálních látek v hejnu.

4.4. Přeprava a příprava vzorků

Vzorky se odešlou v den odběru jako expresní zásilka poštou, kurýrem, nebo svoznou linkou laboratořím uvedeným v článku 3. V laboratoři se vzorky uloží v chladu až do jejich vyšetření, které musí být provedeno do 48 hodin po jejich obdržení.

4.5. Vzorku ze stíracích a gázových tamponů

Při vyšetření v laboratoři se postupuje takto:

- a) opatrně se vybalí dva páry stíracích tamponů tak, aby nedošlo k uvolnění přichyceného trusu, a vloží se do 225 ml pufrované peptonové vody (PPV) předehřáté na pokojovou teplotu,
- b) krouživým pohybem se dosáhne úplného nasáknutí vzorku a dále se pokračuje v kultivaci za použití metody detekce uvedené v čl. 5 programu.

4.6. Vzorky trusu a prachu

Při vyšetření v laboratoři se postupuje takto:

- a) vzorky trusu se sloučí a důkladně smíchají a následně se odebere 25 gramů vzorku pro kultivaci,
- b) 25gramový vzorek se přidá do 225 ml PPV předehřáté na pokojovou teplotu,
- c) pokračuje se v kultivaci vzorku za použití metody detekce uvedené v bodu 5.

V případě schválení norem ISO na přípravu trusu pro zjištění salmonely se použijí normy ISO a nahradí výše uvedená ustanovení o přípravě vzorků,

4.7. Schéma odběru vzorků krmiv a konzumních vajec

- a) Ve výrobních krmných směsích jsou vzorky odebírány k bakteriologickému vyšetření zdravotní nezávadnosti KVS. Počty vyšetřených vzorků se odvozují od produkce krmiv v předešlém roce. Vzorky jsou odebírány namátkově ve výrobních krmných směsích v počtu stanoveném SVS. Odebírány jsou finální krmné směsi před vyskladněním z výroby krmiv. Vzorky se dají odebrat i přímo u chovatele. Hodnotícím kritériem je nepřítomnost salmonel v 25 gramech odebraného vzorku.
- b) Vzorky konzumních vajec jsou odebírány v třídírnách a balírnách vajec v rámci programu

HACCP a vždy, když dojde k podezření na infekci zárodků *Salmonella* spp. během produkce konzumních vajec v prvovýrobě.

5. Metodu používané pro vyšetření

Pro detekci se použije metoda doporučená referenční laboratoří Společenství pro salmonelu v Bilthovenu, Nizozemsko. Tato metoda je popsána v současném znění návrhu přílohy D normy ISO 6579:2002: „Průkaz bakterií rodu *Salmonella* v trusu zvířat a ve vzorcích ve stádiu prvovýroby“. V této metodě se používá modifikované polotuhé médium Rappaport-Vassiladis, MSRV jako jediné selektivní obohacovací médium.

Sérotypizace

Sérotypizace se provádí nejméně u jednoho izolátu z každého pozitivního vzorku, a to podle systému Kaufmann-White.

5.1. Uložení kmenů

Kmeny izolované ze vzorků odebraných KVS se skladují pro budoucí fagotypizaci nebo stanovení citlivosti na antimikrobiální látky pomocí běžných metod pro sběr kultur tak, aby byla zajištěna integrita kmenů. Vzorky se uchovávají po dobu minimálně dvou let.

5.2. Výsledky vyšetření a zprávy

Hejno nosnic se považuje za pozitivní, jestliže byla zjištěna přítomnost *Salmonella enteritidis* nebo *Salmonella typhimurium* (jiné než očkovací kmeny) v jednom nebo ve více vzorcích u daného hejna nosnic.

Pokud není zjištěna přítomnost *Salmonella enteritidis* nebo *Salmonella typhimurium*, ale jsou zjištěny antimikrobiální látky nebo inhibiční účinek na růst bakterií, považuje se hejno za pozitivní.

Laboratoř vykazuje vyšetření a výsledky vyšetření všech vzorků v informačním systému.

Výsledek vyšetření všech vzorků zašle pověřená laboratoř na příslušnou KES (inspektorát), kopii chovateli drůbeže nebo soukromému veterinárnímu lékaři.

KVS vykazuje odběry všech vzorků a výsledky těchto vyšetření v informačním systému SVS.

Evidenci o provedených laboratorních vyšetřeních za laboratoře, uvedené v bodě 3, shromažďuje a sumarizuje NRL v měsíčních intervalech, sumarizované hlášení rozdělené podle krajů poskytuje laboratoř jednou měsíčně SVS ČR vždy k 15. dni v měsíci.

6. Opatření přijatá KVS pro tlumení výskytu salmonel

Vejce se smí používat k přímé lidské spotřebě (jako konzumní vejce) pouze pokud pochází z hejna nosnic, na které se vztahuje Národní program.

a) Opatření přijatá v případě záchytu salmonel ve vzorcích trusu a/nebo prachu.

V případě výskytu *Salmonella enteritidis* a *Salmonella typhimurium* ve vzorcích trusu a/nebo prachu, provede úřední veterinární lékař KES v hejně úřední odběr vzorků z každého pozitivního hejna za účelem potvrzení prvních výsledků. NRL provede konfirmační metodu, která je založena na bakteriologickém vyšetření orgánů. Drůbež k vyšetření musí být vybrána náhodně z každého hejna v počtu nejméně 5 (pěti) kusů z rozličných míst v hale. Vybírají se především kusy, u kterých se jeví odchylky zdravotního stavu.. Drůbež může být do SVÚ Praha dodána usmrčená.

Usmrcená drůbež musí být doručena do laboratoře na vyšetření nejpozději do 48 hodin po utracení. Z každého kusu musí být v laboratoři odebrány a na přítomnost *Salmonella* spp. vyšetřeny vzorky jater, vaječnicků a střev.

Do ukončení konfirmačního vyšetření KVS uloží minimálně tato opatření:

- a) Provedení bakteriologického vyšetření krmiva a vody na přítomnost *Salmonella* spp.
- b) Provedení důkladné průběžné očisty a dezinfekce a to jak v hale, tak i v ostatních obslužných prostorech (např. sklady krmiv a podestýlky). Po ukončení turnusu provedení důkladné mechanické očisty, desinfekce a bezpečného odstranění trusu nebo podestýlky.
- b) Opatření přijatá v případě potvrzení nákazy.

V případě pozitivního výsledku konfirmačního vyšetření se hejno považuje za infikované. Proveďte se neškodné odstranění klinicky nemocné drůbeže, u ostatní drůbeže se provede cílená účinná léčba včetně použití probiotik nebo acidifikace pitné vody a krmiva.

V případě tohoto potvrzení se neumožňuje přepečení hejna a pokračování ve druhé snášce.

KVS provede epizotologické šetření v chovu s cílem zjistit zdroj nákazy a stanoví minimálně, že:

- a) v případě potřeby se provede další bakteriologické vyšetření krmiva a vody na přítomnost *Salmonella* spp.,
- b) konzumní vejce z infikovaných hejn mohou být použita k lidské spotřebě pouze tehdy, jsou-li ošetřena způsobem, jenž zaručí, že jsou prosta všech sérotypů invazivních salmonel, v souladu s právními předpisy o hygieně potravin.

Po porážení, nebo usmrcení drůbeže z infikovaných hejn, musí být provedena důkladná očista a dezinfekce včetně bezpečného odstranění trusu nebo podestýlky. Porážka musí být provedena v souladu s právními předpisy o hygieně potravin. Vedlejší produkty z takovýchto ptáků mohou být uvedeny na trh k lidské spotřebě v souladu s právními předpisy. Pokud tyto produkty nejsou určeny k lidské spotřebě, musí být použity, nebo zlikvidovány v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002 ze dne 3. října 2002 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu, které nejsou určeny pro lidskou spotřebu.

KES provádí dozor nad účinností dezinfekce prováděnou chovatelem. Kontrola účinnosti se provádí bakteriologickým vyšetřením stěrů.

7. Použití antimikrobiálních látek

Antimikrobiální látky lze použít pouze v souladu s nařízením Komise (ES) č. 1177/2006, ze dne 1. srpna 2006, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003, pokud jde o požadavky na používání určitých tlumících metod v rámci národních programů pro tlumení salmonel u drůbeže.

1. Pro tlumení salmonely u drůbeže se antimikrobiální látky používají pouze jako zvláštní metoda.
2. K ošetření mohou být použity pouze antimikrobiální látky, registrované Ústavem pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv v Brně (dále jen „ÚSKVBL Brno“).
3. Antimikrobiální látky mohou být použity pouze se souhlasem a pod dozorem KVS u drůbeže, u níž se projevuje salmonelóza s klinickými příznaky způsobem, při kterém by mohlo dojít k nadměrnému utrpení zvířat. Před aplikací antimikrobiálních látek musí být známy výsledky bakteriologického odběru vzorků a testování citlivosti.
4. V mimořádných situacích může být provedena aplikace antimikrobiálních látek před

výsledkem bakteriologického odběru vzorků atestováním citlivosti za předpokladu, že před aplikací budou odebrány vzorky veterinárním lékařem. Pokud před aplikací antimikrobiálních látek nebyl proveden odběr vzorků, považují se hejna za infikovaná salmonelou.

5. Požadavky na použití antimikrobiálních látek se nevztahují na látky, mikroorganismy ani přípravky povolené jako doplňkové látky v krmivech podle článku 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1831/2003 ze dne 22. září 2003 o doplňkových látkách používaných ve výživě zvířat..

8. Vakcinace

Výběr vakcíny je v kompetenci soukromého veterinárního lékaře, za dodržení následujících podmínek:

1. Vakcinace drůbeže proti *Salmonella enteritidis* je v rámci tohoto programu povinná a vakcína je hrazena ze státního rozpočtu ve výši max. 6,- Kč na kuřici.
2. Používané vakcíny musí mít platnou registraci ÚSKVBL Brno a musí splňovat požadavky nařízení Komise (ES) č. 1177/2006. Dávkování, způsob aplikace a použití u věkových kategorií je stanoveno výrobcem vakcíny. Živé atenuované vakcíny proti salmonelám se nesmí použít, pokud výrobce neposkytne vhodnou metodu pro bakteriologické odlišení terénních a vakcinačních kmenů
3. Nařizuje se provedení vakcinace během odchovu kuřic tak, aby vakcinace a revakcinace byla ukončena nejpozději 3 týdny před plánovaným zastavením nosnic do snášky
4. V případě, že se rozhodne chovatel na své náklady provést opakovanou vakcinaci v období přepečení před další snáškou se nesmí používat živé atenuované vakcíny.
5. Vakcinace je hrazena u odchovu kuřic určených pro následný chov a produkci v ČR, vakcinace je hrazena v případě, že je provedena po 1.1.2007.

9. Finanční pomoc a náhrady chovatelům

Úhrada se poskytne chovateli po ukončení vakcinace a revakcinace hejna kuřic (hospodářství) po předložení „Potvrzení o provedeném úkonu povinné kontroly zdraví“ a dalších účetních dokladů ve výši max. 6,- Kč na kuřici.

Chovatelům se poskytne náhrada nákladů a ztrát v případě zjištění salmonelózy, které vznikly v důsledku provádění mimořádných veterinárních opatření v souladu s [§67](#), [§68](#), [§69](#) a [§70](#) veterinárního zákona.

10. Povinnosti chovatelů

- zpracovat a dodržovat sanitační řád pro hospodářství, vést evidenci o všech desinfekcích a preventivních opatřeních,
- zpracovat ve spolupráci se soukromým veterinárním lékařem vakcinační program pro hospodářství a tento postoupit ke schválení příslušné KVS. Vést přesnou evidenci o provedených vakcinacích a hlásit nejpozději do 7 dnů od provedení vakcinace údaje příslušné KVS,
- vést evidenci drůbeže dle plemenářského zákona.

10.1. Pokyny pro správnou chovatelskou praxi

Ve všech chovech nosnic, určených na produkci konzumních vajec, musí být zpracován provozní řád chovu, který zahrnuje veškeré chovatelské postupy od jednodenních kuřat během odchovu až po zastavení kuřic k produkci konzumních vajec a pokračující chov nosnic.

Podle druhu chované nosné drůbeže (Hisex, Isa, Lhoman, Dominant atd.) se dodržují „TECHNOLOGICKÉ POSTUPY“ v chovech (viz Příloha č. 3).

Na třídírnách a balírnách konzumních vajec, které jsou součástí těchto chovů, jsou dodržované zásady HACCP a některé velké firmy jsou certifikované podle norem ISO nebo podle zahraničních evropských certifikačních programů (Německo, Nizozemí).

Pro správnou chovatelskou praxi je bezpodmínečně nutné dodržování jednorázových zástavů. Po každém ukončení produkčního cyklu (snášky konzumních vajec) se provádí mechanická očista hal a technologie s následnou účinnou dezinfekcí, deratizací a dezinsekcí. KVS provádí dozor nad účinností dezinfekce prováděnou chovatelem. Kontrola účinnosti se provádí bakteriologickým vyšetřením stěrů.

10.2. Vedení záznamů v hospodářství

Evidence záznamů v hospodářství drůbeže se řídí nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004,

a) Chovatelská evidence musí, obsahovat nejméně následující informace:

- datum příjmu drůbeže,
- původ drůbeže,
- počet drůbeže,
- dosažená snáška vajec,
- úhyny,
- dodavatelé krmiv,
- druh a období používání doplňků a ochranná lhůta,
- sledování příjmu krmiv a vody,
- provedené vyšetření a diagnóza stanovená ošetřujícím veterinářem, popřípadě doprovázená výsledky laboratorních vyšetření,
- druh léku (zejména antimikrobiálních látek), datum začátku a konce jeho podávání,
- datum vakcinace a druh použité vakcíny - údaje převzaty z odchovu kuřic,
- výsledky všech zdravotních prohlídek, kterým byla drůbež pocházející z stejného hejna podrobena již dříve,
- počet nosnic určených k porážení,
- předpokládané datum porážení,
- datum porážky a její výsledek porážek (zpětné hlášení z jatek o veterinární prohlídce),
- výsledky kontroly účinnosti dezinfekce,
- výsledky pravidelného odběru vzorků vody a krmiv pro drůbež za účelem kontroly dodržování ochranných lhůt,
- výsledky vyšetření na přítomnost salmonel provedených v souladu s požadavky nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003, tj. Národního programu.

10.3. Veterinární osvědčení

V rámci tohoto programu se hejna vyšetřují na salmonelu před každým odesláním živé drůbeže k dalšímu chovu nebo na jatka.

V rámci kraje předá chovatel příjemci (v případě dalšího chovu) písemně údaje o výsledku

laboratorního vyšetření na salmonely, které nesmí být starší 15 týdnů (datum odběru vzorků, SVÚ, číslo protokolu).

Veterinární osvědčení k přemístění nosnic k dalšímu chovu mimo území kraje nebo zdravotní potvrzení k přemístění nosnic na porážku (viz [příloha č. 1](#) vyhlášky č. 296/2003 Sb.) musí mimo ostatních údajů obsahovat výsledek laboratorního vyšetření na salmonely, který nesmí být starší 15 týdnů. U výsledku laboratorního vyšetření se uvádí datum odběru vzorků, SVÚ, číslo protokolu.

11. Registrace hospodářství

Pro každé hospodářství, v němž je chováno hejno nosnic pro produkci konzumních vajec, uváděných na trh, je vydáno pověřenou osobou registrační číslo hospodářství a veškerá chovatelská evidence se vede podle plemenářského zákona a vyhlášky [č. 136/2004 Sb.](#)

Příloha č. 1

Sledování výskytu salmonel u nosnic v letech 2001 - 2005

Rok	Celkový počet hospodářství	Celkový počet nosnic	Celkový počet hospodářství, zahrnutých do programu	Počet hospodářství s nálezem salmonel	Počet poražené nebo utracené drůbeže	Počet neškodně odstraněných vajec
2001	90	8 300 000	90	15	29 600	310 000
2002	89	8 100 000	89	18	33 000	420 000
2003	89	7 900 000	89	28	39 700	480 000
2004	91	6 850 000	91	18	29 529	305 000
2005	92	7 000 000	92	1 *	215 848	2 050 000

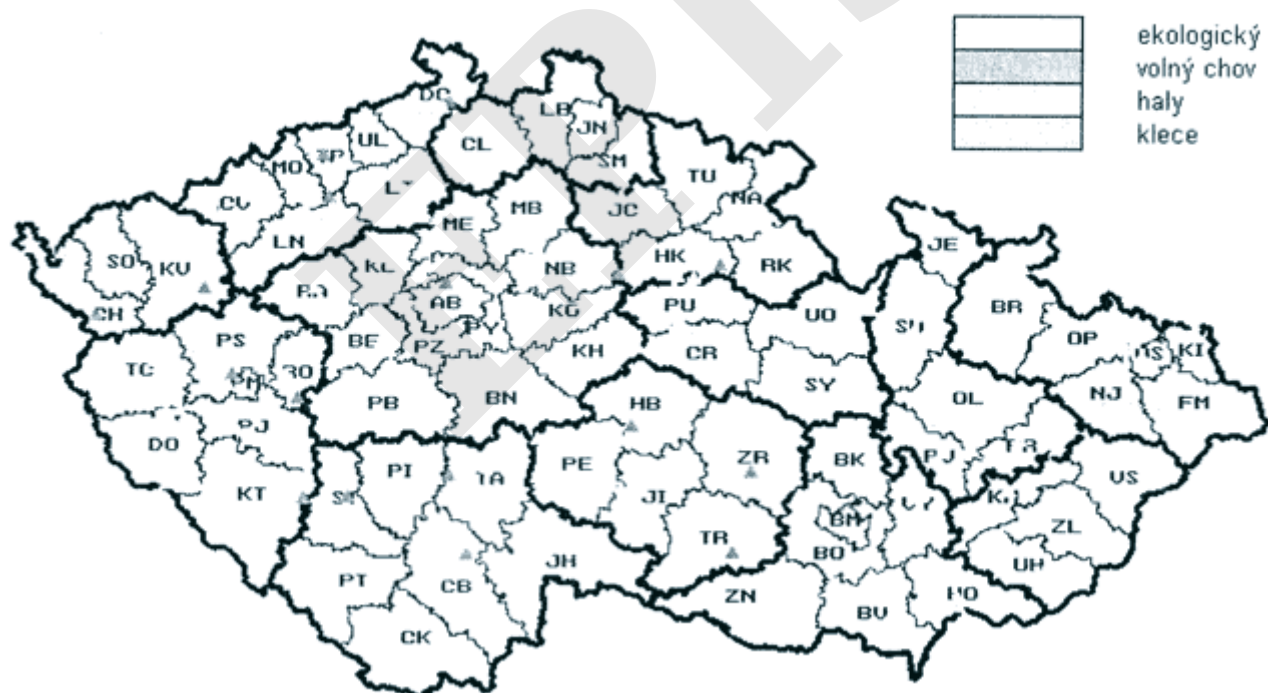
* postiženo hospodářství s velkým počtem chovaných nosnic, kde byla léčba salmonel neúspěšná a bylo rozhodnuto o porážce drůbeže, destrukce vajec proběhla z důvodu použití antibiotik

Příloha č. 2

Mapa ČR – hospodářství s chovem nosnic



Mapa ČR – chovy nosnic podle technologie



Seznam literatury k chovatelské praxi:

- Praktická příručka - podklady pro zavedení HACCP do zemědělské výroby drůbeže a vajec
- Technologické postupy odchovu a chovu jednotlivých nosných hybridů
- Nový přístup k zabezpečení hygieny při výrobě potravin - systém kritických bodů pro drůbežářskou prvovýrobu a výrobu vaječných obsahů.

8. V části VII. Přílohy se nahrazuje text Národní program tlumení výskytu salmonel v reprodukčních chovech nosnic (*Gallus gallus*) v letech 2007 - 2009, **takto:**

Národní program pro tlumení výskytu salmonel v reprodukčních chovech nosnic (*Gallus gallus*) v letech 2007-2009

OBSAH

[1. Cíl programu](#)

[2. Právní podklad programu](#)

[3. Definice](#)

[4. Veterinární dozor v hospodářstvích](#)

[5. Průvodní doklady zvířat](#)

[6. Monitoring a diagnostika](#)

[7. Výroba krmiv](#)

[8. Systém hlášení výsledků vyšetření](#)

[9. Opatření přijímaná v případě pozitivního nálezu](#)

[10. Opatření v reprodukčních chovech drůbeže \(*Gallus gallus*\), v nichž byla vyšetřením úředního vzorku potvrzena infekce](#)

[11. Náhrady chovatelům](#)

[12. Vakcinace](#)

[13. Přílohy](#)

1. Cíl programu

Na základě vyšetření vzorků odebraných ve všech chovech drůbeže sledovat výskyt invazivních sérovarů *S. enteritidis*, *S. typhimurium*, *S. infantis*, *S. virchow* a *S. hadar* a přijímat opatření, která mají chránit především zdraví lidí, ale i zdraví dalších populací drůbeže. Během 3 let zajistit snížení výskytu pozitivních reprodukčních chovů pod 1%. Do sledování je zahrnuta celá ČR se všemi registrovanými chovy drůbeže.

Vyšetření se provádějí v laboratořích při SVÚ Praha, Jihlava a Olomouc pomocí mezinárodně uznaných a ověřených postupů, jejichž používání koordinuje Národní referenční laboratoř pro salmonely při SVÚ Praha.

Úřední kontroly na úrovni chovů drůbeže organizují a provádí příslušné krajské veterinární správy (dále jen KVS), které v případě pozitivních výsledků přijímají příslušná opatření.

Odběr vzorků v chovech drůbeže provádí chovatel nebo jím pověřená odborně způsobilá osoba.

Úřední (konfirmační) vzorky odebírá a k vyšetření zasílá úřední veterinární lékař z příslušné KVS.

2. Právní podklad programu

Právním podkladem programu jsou tyto předpisy:

- a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003 o tlumení salmonel a některých jiných původců zoonóz, vyskytujících se v potravním řetězci, na základě kterého musí členské státy zpracovat národní program tlumení salmonel;
- b) Nařízení Komise (ES) č. 1003/2005, ze dne 30.6.2005, kterým se provádí nařízení (ES) č. 2160/2003, pokud jde o cíl Společenství, zaměřený na snížení výskytu určitých sérotypů salmonely v reprodukčních hejnech druhu *Gallus gallus*, a kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003;
- c) Nařízení Komise (ES) č. 1177/2006 ze dne 8. srpna 2006, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 2160/2003, pokud jde o požadavky na používání určitých tlumících metod v rámci národních programů pro tlumení salmonel u drůbeže;
- d) Zákon [č. 166/1999 Sb.](#), o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů ([veterinární zákon](#)), v platném znění;
- e) Vyhláška [č. 356/2004 Sb.](#), o sledování (monitoringu) zoonóz a původců zoonóz a o změně vyhlášky [č. 299/2003 Sb.](#), o opatřeních pro předcházení a zdolávání nálezů a nemocí přenosných ze zvířat na člověka.

3. Definice

Pro účely tohoto programu se používají následující definice:

Reprodukční chovy - šlechtitelské, prarodičovské a rodičovské chovy nosných a masných kombinací drůbeže, tvořená nejméně 100 kusy kura domácího (*Gallus gallus*) chovaného v jednom hospodářství za účelem produkce násadových vajec. Chov je registrován v ústřední evidenci drůbeže.

Hejno drůbeže - všechna drůbež stejného nálezového statusu chovaná na stejném místě nebo ve stejném odděleném prostoru a tvořící tak jednu epizootologickou jednotku; v případě drůbeže v klecových chovech se za hejno považují všichni ptáci, kteří sdílejí stejný objem vzduchu (definice podle čl. 2 písm. b) nařízení Komise(ES) č. 2160/2003).

Vzorek - vzorek k vyšetření, odebraný chovatelem nebo jím pověřenou odborně způsobilou osobou.

Úřední vzorek - vzorek odebraný úředním veterinárním lékařem KVS a vyšetřený v souladu s [§52](#) odst. 4 veterinárního zákona.

Invazivní sérovary (sérotypy) salmonel zahrnuté do programu:

Salmonella enteritidis,
Salmonella typhimurium,
Salmonella infantis,
Salmonella virchow,
Salmonella hadar.

4. Veterinární dozor v hospodářstvích

Podle [§11](#) veterinárního zákona, soukromý veterinární lékař, chovatel a jím zaměstnané osoby

při chovu, přepravě, svodu a prodeji zvířat, jakož i další osoby, které přicházejí do styku se zvířaty a živočišnými produkty a které vzhledem ke svému povolání, kvalifikaci a zkušenostem mohou rozpoznat příznaky nasvědčující podezření z výskytu nebezpečné nákazy, jsou povinni neprodleně uvědomit krajskou veterinární správu nebo zajistit její uvědomění o tomto podezření.

Úřední veterinární dozor v hospodářství provádí úřední veterinární inspektor určený příslušnou krajskou veterinární správou. Úřední veterinární kontrolu tvoří klinické vyšetření jednotlivých hejn, kontrola evidence a záznamů o vakcinaci, kontrola záznamů soukromého veterinárního lékaře, kontrola ochrany zvířat a kontrola pohody zvířat. Kontroly rozmnožovacích chovů se provádějí po celý rok; každý rozmnožovací chov je kontrolován nejméně jednou ročně.

5. Průvodní doklady zvířat

Pokud mají být zvířata přemístěna mimo území kraje, jsou chovatelé povinni požádat soukromého veterinárního lékaře o vystavení veterinárního osvědčení, obsahujícího zdravotní potvrzení. Tuto povinnost stanovuje §6 veterinárního zákona.

Při přemísťování na jatka musí zvířata doprovázet zdravotní potvrzení. Pokud byly zvířatům podávány jakékoli doplňkové látky nebo léčivé přípravky, které by mohly nepříznivě ovlivnit jakost živočišných produktů, musí zdravotní potvrzení obsahovat údaje o tom, jaké doplňkové látky nebo léčivé přípravky byly zvířatům podávány a potvrzení o vypršení ochranné lhůty (bude upraveno v metodickém návodu SVS ČR k ujednocení postupu krajských veterinárních správ při úředních kontrolách informací o potravinovém řetězci).

V případě obchodování v rámci Společenství musí zásilku zvířat doprovázet veterinární osvědčení podle nařízení Komise (ES) č. 599/2004, kterým se přijímá harmonizovaný vzor osvědčení a záznam o kontrole při obchodování se zvířaty a živočišnými produkty ve Společenství.

6. Monitoring a diagnostika

Odběr vzorků musí být prováděn v souladu s minimálními požadavky na odběr vzorků, stanovenými v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003 a v nařízení Komise (ES) č. 1003/2005.

Diagnostiku v rámci tohoto národního programu provádí SVÚ Praha -NRL pro salmonely, SVÚ Jihlava a SVÚ Olomouc.

Laboratorní vyšetření zahrnující detekci *Salmonella spp.* se provádí v souladu s metodou doporučenou RL Společenství v Bilthovenu v Nizozemsku. Tato metoda je modifikací ISO 6579 (2002), kde se jako selektivní obohacující médium používá polotuhé médium (MSRV).

Sérologická typizace se provádí nejméně u jednoho izolátu z každého pozitivního vzorku, a to podle systému Kaufmann-White. Fagotypizace se provádí podle HPA Colindale, Londýn.

V rámci bakteriologického vyšetření orgánů z úředních vzorků odebraných za účelem konfirmace (potvrzení) výsledků se rovněž provádí i vyšetření na přítomnost inhibičních látek (nejméně 1 vzorek).

7. Výroba krmiv

Kontroly krmiv provádějí v České republice dvě organizace - SVS ČR a Ústřední zkušební ústav

zemědělský (ÚKZÚZ).

Dozor nad správnou výrobní praxí při výrobě krmiv určených pro hospodářská zvířata provádí podle zákona č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů, ÚKZÚZ.

Krmiva určená pro hospodářská zvířata vyšetřuje na přítomnost salmonel v souladu s nařízením (ES) č. 1774/2002 SVS ČR prostřednictvím příslušné KVS.

Úřední veterinární lékaři odebírají vzorku krmiv:

1. v podnicích na výrobu krmných směsí; namátkový odběr vzorků hotových krmiv před odesláním, v množství odpovídajícím objemu výroby, a
2. v hospodářstvích chovajících drůbež.

8. Systém hlášení výsledků vyšetření

Výsledky vyšetření vzorků odebraných a odeslaných podle přílohy 1 zasílá určená laboratoř příslušné KVS; kopii těchto výsledků zasílá chovateli nebo soukromému veterinárnímu lékaři.

Odběry úředních vzorků a vzorků odebraných chovatelem nebo jím pověřenou odborně způsobilou osobou a výsledky jejich vyšetření eviduje KVS prostřednictvím informačního systému.

Záznamy o provedených laboratorních vyšetřeních a jejich výsledcích za všechny laboratoře v ČR shromažďuje a sumarizuje v měsíčních intervalech SVÚ Praha - NRL pro salmonely; sumarizované hlášení rozdělené podle krajů poskytuje laboratoř jednou měsíčně SVS ČR vždy k 15. dni v měsíci.

9. Opatření přijímaná v případě pozitivního nálezu

V případě pozitivního výsledku vyšetření vzorků vyšetřených v souladu s přílohou 1 zajistí KVS správa neprodleně provedení odběru vzorků ke konfirmačnímu vyšetření - odběr úředních vzorků v pozitivních hejnech (příloha 2). Vzorky ke konfirmačnímu vyšetření se zasílají jen do SVÚ Praha - NRL.

10. Opatření v reprodukčních chovech drůbeže (Gallus gallus), v nichž byla vyšetřením úředního vzorku potvrzena nákaza

- a) Epizootologické šetření v hospodářství (hejnu) s cílem zjistit zdroj infekce, případně i bakteriologické vyšetření krmiv a vody;
- b) zákaz používání antibiotik k léčbě pozitivně potvrzených nálezů salmonel v rozmnožovacích chovech drůbeže; antibiotika lze použít pouze v souladu s nařízením Komise 1177/2006/ES;
- c) všechna drůbež v pozitivním hejnu potvrzeném bakteriologickým vyšetřením konfirmačních vzorků, a to včetně jednodenních kuřat, musí být porážena nebo usmrcena a neškodně odstraněna způsobem co nejvíce omezujícím nebezpečí šíření salmonel. Porážka musí být provedena v souladu správnými předpisy o hygieně potravin. Vedlejší produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, musí být neškodně odstraněny v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002, kterým se stanoví hygienická pravidla týkající se vedlejších živočišných produktů, které nejsou určeny k lidské spotřebě;
- d) neinkubovaná násadová vejce musí být neškodně odstraněna;
- e) pokud se v líhni ještě nacházejí násadová vejce, musí být neškodně odstraněna nebo ošetřena v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002;

- f) po poražení nebo usmrcení drůbeže z infikovaných hejn musí být v souladu s pokyny příslušné KVS provedena důkladná očista a dezinfekce včetně bezpečného odstranění trusu nebo podestýlky;
- g) KVS provádí dozor nad účinností dezinfekce prováděnou chovatelem. Kontrola účinnosti se provádí bakteriologickým vyšetřením stěrů.

11. Náhrady chovatelům

Úhrada se poskytne chovateli po ukončení vakcinace a revakcinace hejna kuřic (hospodářství) po předložení „Potvrzení o provedeném úkonu povinné kontroly zdraví“ a dalších účetních dokladů ve výši max. 6,- Kč na kuřici.

Chovatelům se poskytne náhrada nákladů a ztrát v případě zjištění salmonelózy, které vznikly v důsledku provádění mimořádných veterinárních opatření v souladu s [§67](#), [§68](#), [§69](#) a [§70](#) veterinárního zákona.

12. Vakcinace

Výběr vakcíny je v kompetenci soukromého veterinárního lékaře, za dodržení následujících podmínek:

1. Vakcinace drůbeže proti *Salmonella enteritidis* je v rámci tohoto programu povinná.
2. Používané vakcíny musí mít platnou registraci Ústavem pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv v Brně (dále jen ÚSKVBL Brno) a musí splňovat požadavky nařízení Komise (ES) č. 1177/2006. Dávkování, způsob aplikace a použití u věkových kategorií je stanoveno výrobcem vakcíny. Živé atenuované vakcíny proti salmonelám se nesmí použít, pokud výrobce neposkytne vhodnou metodu pro bakteriologické odlišení terénních a vakcinačních kmenů
3. Nařizuje se provedení vakcinace během odchovu kuřic tak, aby vakcinace a revakcinace byla ukončena nejpozději 3 týdny před plánovaným zastavením nosnic do snášky.
4. V případě, že se rozhodne chovatel na své náklady provést opakovanou vakcinaci v období přepečení před další snáškou se nesmí používat živé atenuované vakcíny.
5. Vakcinace není povinná u odchovu kuřic určených pro obchodování v rámci EU a vývozu do třetích zemí, pokud se chovatel rozhodne vakcinaci provést, nebude hrazena ze státního rozpočtu.
6. Vakcinace je hrazena v případě, že je provedena po 1.1.2007.

13. Použití antimikrobiálních látek

Antimikrobiální látky lze použít pouze v souladu s nařízením Komise (ES) č. 1177/2006, ze dne 1. srpna 2006, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003, pokud jde o požadavky na používání určitých tlumících metod v rámci národních programů pro tlumení salmonel u drůbeže.

1. Pro tlumení salmonel u drůbeže se antimikrobiální látky používají pouze jako zvláštní metoda.
2. K ošetření mohou být použity pouze antimikrobiální látky, registrované ÚSKVBL Brno.
3. Antimikrobiální látky mohou být použity pouze se souhlasem a pod dozorem KVS u drůbeže, u níž se projevuje salmonelóza s klinickými příznaky způsobem, při kterém by mohlo dojít k nadměrnému utrpení zvířat. V těchto hejnech se přijmou vhodná opatření

- na co největší snížení rizika šíření salmonely zbytkem reprodukční pyramidy.
4. Antimikrobiální látky mohou být použity k záchraně hodnotného genetického materiálu reprodukčních hejn, aby se založila nová hejna bez salmonely, včetně „elitních hejn“, hejn z ohrožených chovů a hejn chovaných pro výzkumné účely; kuřata vylíhnutá z násadových vajec sebraných od drůbeže ošetřené antimikrobiálními látkami podléhají během chovné fáze odběru vzorků každých čtrnáct dní s tím, že program se zaměřuje na zjištění 1 % prevalence dané salmonely s 95% mezí spolehlivosti. Antimikrobiální látky mohou být použity pouze se souhlasem a pod dozorem KVS. Toto použití je založeno pokud možno na výsledcích bakteriologického odběru vzorků a testování citlivosti.
 5. V mimořádných situacích může být provedena aplikace antimikrobiálních látek před výsledkem bakteriologického odběru vzorků a testováním citlivosti za předpokladu, že před aplikací budou odebrány vzorky veterinárním lékařem. Pokud před aplikací antimikrobiálních látek nebyl proveden odběr vzorků, považují se hejna za infikovaná salmonelou.

14. Přílohy

[Příloha č. 1:](#) Odběr vzorků v reprodukčních chovech drůbeže

[Příloha č. 2:](#) Úřední odběr vzorků

[Příloha č. 3:](#) Seznam registrovaných vakcín proti salmonelóze drůbeže

Tento národní program pro tlumení výskytu salmonel v reprodukčních chovech drůbeže platí od 1. ledna 2007.

Příloha č. 1

Četnost odběru vzorků v reprodukčních chovech drůbeže:

- a) jednodenní kuřata: 10 stěrů z vnitřních stěn krabic nebo přepravek používaných k přepravě kuřat. Jedná se o vzorek z celé denní zásilky kuřat, případně o směsný vzorek z něj vytvořený;
- b) kadávery kuřat nalezené do příchodu veterinárního lékaře (přejímka kuřat). Jedná se o vzorek z celé denní zásilky kuřat (max. 60 kuřat), případně o směsný vzorek z něj vytvořený;
- c) 2 týdny před začátkem snášky - odběr směsného vzorku trusu;
- d) každé 2 týdny během snášky - odběr směsného vzorku trusu.

Úřední odběr vzorků v reprodukčních chovech drůbeže:

- a) ve věku 4 týdnů - směsný vzorek trusu;
- b) 4 týdny po začátku snášky - směsný vzorek trusu;
- c) ve 20. týdnu snášky - směsný vzorek trusu;
- d) 4 týdny před koncem snášky - směsný vzorek.

Metody odběru vzorků trusu:

A. Odběr směsných vzorků trusu

Odebírají se jednotlivé vzorky čerstvého trusu o váze min. 1 g v počtu, který udává tabulka:

Počet ptáků chovaných v budově	Počet vzorků trusu, které mají být odebrány v budově nebo skupině budov v hospodářství
---------------------------------------	---

250 - 349	200
350 - 449	220
450 - 799	250
800 - 999	260
1000 a více	300

Z těchto jednotlivých vzorků se sestaví dva směrné vzorky a tato skutečnost se uvede v žádance o vyšetření. Směsný vzorek musí být sestaven z nejvýše 150 jednotlivých vzorků.

Laboratorní vyšetření všech vzorků trusu je prováděno v SVÚ Praha, Jihlava a Olomouc a je hrazeno ze státního rozpočtu.

nebo

B. Odběr vzorků pomocí stíracích manžet Odebírá se 5 párů stíracích manžet.

Používané stírací manžety mají mít dostatečné absorpční vlastnosti, aby nasály vlhkost. Přípustné jsou i „gázové ponožky.“ Povrch stíracích manžet se navlhčí vhodným roztokem (např. 0,8% roztok chloridu rodného a 0,1% roztok peptonu ve sterilní deionizované vodě nebo sterilní vodě). Chůze po ploše se provádí tak, aby vzorky byly odebrány reprezentativně ze všech částí dané plochy, včetně podestýlky a roštů, pokud jsou rošty bezpečné pro chůzi. Do odběru jsou zahrnuty veškeré jednotlivé posady v budově. Po skončení odběru vzorků musí být manžety opatrně sejmuty tak, aby se z nich neuvolnil přichycený materiál. Manžety slouží k nasátí trusu, proto se jednotlivé páry nesmí zaměnit, takto se jako vzorek zabalí a odesílají k vyšetření do SVÚ Praha, Jihlava, Olomouc. Manžety je možno objednat na SVÚ Praha, Jihlava a Olomouc. Laboratorní vyšetření je hrazeno ze státního rozpočtu.

C. Odběr směsných vzorků trusu v klecových technologiích:

V klecových technologiích může být vzorek v závislosti na typu budovy tvořen přirozeně smíchaným trusem pocházejícím z trusných pásů, škrabáků nebo hlubokých trusných jímek. Pro samostatné vyšetření se odebírají nejméně dva vzorky o váze min 150 g, pro samostatné vyšetření:

- z trusných pásů pod každou řadou klecí, které jsou stále v chodu a čistí se pomocí šnekového nebo pásového dopravníku;
- ze škrabáků používaných v systému trusných jímek, kdy je trus zpod klecí seškrabován a ukládán do hlubokých jímek pod budovou;
- ze systému trusných jímek (kanálů) u kaskádových klecí, kdy jsou klece seřazeny terasovitě a trus padá přímo do jímky.

V budově je obvykle několik řad klecí. Směsné vzorky z každé řady jsou zastoupeny v celkovém směsném vzorku. V systémech, kde se používají pásy nebo škrabáky, musí být pásy nebo škrabáky před provedením odběru vzorku uvedeny do provozu, tak aby se shrnul starý trus.

V systémech, kde se používají shrnovače trusu a škrabáky pod klecemi, se odebírá směsný trus usazený na škrabáku po jeho uvedení do provozu.

U kaskádových klecí, u nichž se nepoužívají žádné škrabáky nebo pásy, se odebírá směsný trus přímo z hluboké jímky. Systém trusných pásů: odebírá se směsný trus z výstupních konců pásů.

Příloha č. 2

V případě výskytu invazivních sérovarů salmonel zahrnutých do tohoto programu (viz. bod 3), provede úřední veterinární lékař KVS v hejnu úřední odběr vzorků za účelem potvrzení prvních výsledků (viz. bod 6). Konfirmační metoda je založena na bakteriologickém vyšetření orgánů, vzorky ke konfirmačnímu vyšetření se zasílají pouze do SVÚ Praha - NRL pro salmonely. Drůbež která má být vyšetřena, se v hejnu s pozitivním výsledkem bakteriologického vyšetření směsného vzorku trusu z hejna, vybírá namátkově. Vzorky se odebírají od nejméně 5 (pěti) ptáků z různých míst a vybírají se zejména ptáci vykazující odchylky zdravotního stavu. Drůbež může být do SVÚ Praha dodána usmrčená. Usmrčená drůbež musí být doručena do laboratoře na vyšetření nejpozději do 48 hodin po utracení. Odběr vzorků orgánů pro vyšetření se provádí na SVÚ Praha (NRL); z každého ptáka se odebírají a na přítomnost Salmonela spp. následně vyšetřují vzorky jater, vaječnicků a střev.

Příloha č. 3

Seznam registrovaných vakcín proti salmonelóze drůbeže (nezávazný seznam)

Název přípravku	Držitel registrace	Složení
Živé atenuované		
SALGEN	Bioveta, CZ	S. typhimurium
NOBILIS SG 9R	Intervet, NL	S. gallinarum
KLLIVAC SE	Merial, FR	S. enteritidis
AviPro SALMONELLA VAC E	Lohman, DE	S. enteritidis
TAD SALMONELLA VAC T	Lohman, DE	S. typhimurium
Inaktivované		
NOBILIS SALENVAC	Intervet, NL	S. enteritidis
NOBILIS SALENVAC T	Intervet, NL	S. enteritidis + S. typhimurium
GALLIMUNE SE	Merial, IT	S. enteritidis
POULVAC SE	Fort Dodge, NL	S. enteritidis
CEVAC SET K	Fatro, IT	S. enteritidis + S. typhimurium
POULVAC iSE	Fort Dodge, UK	S. enteritidis

Mgr. Petr Gandalovič, v.r.

ministr zemědělství ČR

EPIS